

НАЦІОНАЛЬНА ТУРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ  
УПРАВЛІННЯ ТУРИЗМУ, РЕКРЕАЦІЇ ТА КУРОРТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ  
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ  
АСОЦІАЦІЯ «ТУРИЗМ ОДЕСИ»  
ГО «АГЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ»  
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ ТА РОЗВИТКУ  
(ПОЛЬЩА)  
УНІВЕРСИТЕТ АНЖЕ (ФРАНЦІЯ)  
КЛАЙПЕДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛИТВА)  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ОНЕУ

## **МАТЕРІАЛИ**

### **к р у г л о г о   с т о л у**

#### **«РОЗВИТОК СТАЛОГО ТУРИЗМУ: ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ»**

*присвяченого 100-річчю заснування  
Одеського національного економічного університету*

**19 квітня 2021 року**

**м. Одеса**

УДК 338.488.2:640.4

L 83

P 58

**Редакційна колегія:**

**Давиденко І. В.** – к.е.н, доцент, завідувач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Галасюк С. С.** – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Нездоймінов С. Г.** – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Шикіна О. В.** – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Лебедєв І. В.** – д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Михайлюк О. Л.** – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Герасименко В. Г.** – к.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Ярьоменко С. Г.** – к.г.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**Бедрадіна Г. К.** – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

**Відповідальна за випуск:** к.е.н., доцент **Галасюк С.С.**

Дане видання містить матеріали круглого столу «Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу» (19 квітня 2021 року, м. Одеса).

У збірник увійшли матеріали секцій круглого столу: «Сучасні тенденції розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємств сфери туризму та гостинності», «Регіональні проблеми розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», « Міжнародний туризм: сучасні реалії, проблеми та перспективи розвитку в окремих країнах світу», «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», «Використання сучасних інструментів маркетингу в туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Рекреаційний та екологічний аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Впровадження інноваційних технологій у сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі».

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, співробітників органів виконавчої влади у сфері туризму, а також здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальностями «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

**Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу:** Матеріали круглого столу (м. Одеса, 19 квітня 2021 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2021. – 146 с.

© Одеський національний економічний університет, 2021

© Колектив авторів, 2021

## З М І С Т

<b>Kovtunenکو Kseniia, Hutareva Yuliia</b> OUTSOURCING AS A TOOL OF COMPETITIVENESS MANAGEMENT OF HOSPITALITY ENTERPRISES .....	6
<b>Kozhukhivska Raisa</b> AUTOMATED INFORMATION TECHNOLOGY AS AN ELEMENT IN THE DEVELOPMENT OF THE TOURISM INDUSTRY .....	10
<b>Атаман Л. В.</b> СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ .....	14
<b>Бабушко С. Р., Попович С. І.</b> РОЗУМНІ ГОТЕЛІ: ЯК ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІНЮЮТЬ ІНДУСТРІЮ ГОСТИННОСТІ .....	18
<b>Бедрадіна Г. К.</b> COVID-19 І ТУРИЗМ: АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВИХОДУ З КРИЗИ .....	22
<b>Галасюк С. С.</b> РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ПАНДЕМІЇ .....	26
<b>Герасименко В. Г.</b> ПОШУК ШЛЯХІВ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ У СВІТОВОМУ ТУРИЗМІ ВНАСЛІДОК ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ .....	30
<b>Давиденко І. В.</b> СВІТОВИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРІВ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ .....	34
<b>Добрянська Н. А., Саркісян Г. О., Байрачна О. К.</b> РЕГІОНАЛЬНА СИСТЕМА ВИННОГО ТУРИЗМУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ .....	39
<b>Єгупова І. М.</b> ТИПИ ТА НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ.....	45
<b>Жученко В. Г.</b> ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ...	50
<b>Кобелєва Т. О.</b> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ КОНЦЕПЦІЇ КОМПЛАЄНС .....	55
<b>Ковтуненко Ю. В., Ольшевська Д. О., Алексеєнко А. А.</b> ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ .....	59
<b>Кудінова І. П.</b> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ .....	62

<b>Лебедєв І. В.</b> СОЦІАЛЬНЕ СПРЯМУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ .....	65
<b>Малюга Л. М.</b> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА .....	71
<b>Мартинова Н. С.</b> РОЛЬ ПРИВАТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СПОРТУ В ФОРМУВАННІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ .....	73
<b>Матросова В. А., Дьякова Н. Н., Лукьянова Я. А.</b> РАЗВИТИЕ ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА И ТУРИЗМА .....	78
<b>Миронов Ю. Б.</b> КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СПОРТУ ТА ТУРИЗМУ У КОНТЕКСТІ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ .....	82
<b>Нещадим Л. М.</b> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ .....	85
<b>Нєчева Н. В., Ремігайло І. Ю.</b> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ .....	89
<b>Перерва П. Г., Кармінська-Бєлоброва М. В., Проскурня О. М.</b> КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ .....	92
<b>Продіус Ю. І., Пшенична І. В.</b> ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ.....	97
<b>Проскурня О. М., Кармінська-Бєлоброва М. В., Носирєв О. О.</b> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВСЕСВІТНЬОГО КАРАНТИНУ .....	101
<b>Саковська О. М.</b> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ .....	107
<b>Сисоєнко І. А., Семибратня В. В.,</b> СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ УРИСТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ .....	110
<b>Тимчук С. В.</b> ВПЛИВ НАСИЧЕНОСТІ ДЕСТИНАЦІЙ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ .....	114
<b>Ткач В. О., Камушков О. С.</b> ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ – ЛАНКА РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ .....	118
<b>Фастовець О. О.</b> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ В 2021 РОЦІ .....	120

<b>Цвілий С. М.</b> МАРКЕТИНГОВІ ПРІОРИТЕТИ НАДАННЯ ПОСЛУГ ЗДОБУВАЧАМ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ ВІТЧИЗНЯНИМИ ЗВО В НОВІТНІХ УМОВАХ .	<b>124</b>
<b>Шелеметьєва Т. В.</b> МІСІЯ ТА ВІЗІЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА .....	<b>130</b>
<b>Шикіна О. В.</b> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ .....	<b>135</b>
<b>Ярьоменко С. Г., Tomasz Juraszek</b> РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В ПОЛЬЩІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ .....	<b>140</b>
<b>Резюме круглого столу .....</b>	<b>145</b>

доцільним, на наш погляд, буде розгляд туристичного ринку саме у даному місті.

### **Список використаних джерел:**

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення: 16.10.2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/stru#Stru>. (дата звернення: 26.03.2021).
2. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.01.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Textt>. (дата звернення: 26.03.2021).
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 28.03.2021).

**Тимчук С. В.**  
*К.е.н., доцент кафедри  
туризму та готельно-ресторанної справи  
Уманського національного університету садівництва  
м. Умань, Україна*

## **ВПЛИВ НАСИЧЕНОСТІ ДЕСТИНАЦІЙ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

Масштаби туристичної діяльності в Україні напряду пов'язані із наявною кількістю туристичних дестинацій. Успіх у задоволенні бажань подорожуючих у відвідуванні певних туристичних дестинацій залежить від її пропускнуої спроможності. На насиченість туристичної дестинації впливає рівень комфорту проживання місцевих жителів, інші соціально-економічні, екологічні, культурні та інфраструктурні умови.

Дослідженням питань формування та розвитку туристичних дестинацій займались як закордонні та вітчизняні науковці. Питання перенасиченості дестинацій як сучасної тенденції розвитку туризму вивчали Охріменко А.Г. та Опанасюк Н.А. [1]. Питання ключової ролі туристичної дестинації як суб'єкту управління регіонального розвитку досліджували Семенов В.Ф., Герасименко

В.Г., Горбань Г.П., Богадьорова Л.М. [2]. Проте малодослідженими є питання оптимального рівня насиченості туристичних destinations, що потребує подальших досліджень.

Згідно з означенням Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), туристична destination – це фізичний простір, в якому турист проводить мінімум одну ніч. При цьому destination має фізичні та адміністративні кордони, які визначають систему менеджменту destination, імідж і сприйняття, які визначають її ринкову конкурентоспроможність [3].

Для того, щоб певну територію можна було вважати destinationю, необхідне виконання таких умов:

- наявність на цій території засобів розміщення, харчування туристів, рекреаційної та розважальної інфраструктури, а також достатньо розвиненої транспортної системи;

- наявність визначних пам'яток, які становлять туристичний інтерес (атрактивність є одним з головних чинників формування та розвитку туристичної destinationю);

- наявність інформаційних і комунікаційних систем (наприклад, систем пошуку та бронювання турів, інформаційних туристичних порталів тощо).

Туристична destination є ключовим, вирішальним елементом регіональної туристичної системи, адже саме destinationю та їх імідж залучають туристів, мотивують візити, активізуючи таким чином туристичний попит. Саме туристичну destinationю можна вважати однією з головних причин для подорожі. Туристичні destinationю є також зручним центром для дослідження туристичних потоків, адже зводять воедино всі аспекти туризму – попит, пропозицію, маркетинг, пересування туристів та ін. [4].

Охріменко А.Г. та Опанасюк Н.А. зазначають, що «перенасичення destinationю» (перетуризм) передбачає неконтрольоване розширення туризму через надмірне зростання відвідувачів і створення значних сезонних пікових періодів в окремих destinationю, що призводить до вимушених негативних змін

у стилі, зменшенні доступу до зручностей, зростанні вартості життя для місцевого населення, посиленні впливу на комунікації й довілля та порушення місцевої автентичності. Загалом, в Україні явище перетуризму в окремі періоди може бути характерним для Львова, Одеси, Умані, малих приморських і карпатських населених пунктів [1].

Для туристичних дестинацій важливим є визначення оптимального рівня пропускної спроможності. Корж Н.В. і Басюк Д.І. пропонують визначати максимально допустиму кількість щоденних відвідувачів (різниця між максимальним щоденним потоком туристів та потенціалом об'єкту):

$$M_v = P \times K_p, \quad (1)$$

де  $M_v$  – максимально допустима кількість щоденних відвідувачів, осіб;  $P$  – пропускний потенціал об'єкту, осіб;  $K_p$  – коефіцієнт ротації.

Визначати пропускний потенціал об'єкту можна за формулою:

$$P = S / \Pi, \quad (2)$$

де  $P$  – пропускний потенціал об'єкту, осіб;  $S$  – площа об'єкту,  $m^2$ ;  $\Pi$  – рекомендований стандарт щільності відвідувачів, який визначають як відношення оптимального туристичного потоку до площі об'єкту,  $m^2$ /особу.

Коефіцієнт ротації визначається за формулою

$$K_p = Ч / В, \quad (3)$$

де  $K_p$  – коефіцієнт ротації;  $Ч$  – кількість годин за день, коли об'єкт відкритий для туристів, год;  $В$  – середня тривалість відвідування год [5].

Здійснення контролю над оптимальним насичення туристичних дестинацій в Україні є актуальним. Проблема перенасичення туризму є вже дуже актуальною для Києва, де збільшення туристичного навантаження на ресурсну базу міського туризму призвело до випадків фізичного знищення деяких з найбільш відвідуваних туристичних об'єктів (старі будівлі Києва, фонтан Самсона на Подолі, пам'ятник Магдебурзького права тощо). Ця проблема вже гостро стоїть і у Львові, де загальна кількість туристів, яка відвідала Львів протягом 2019 року, становить 2,2 млн. Для вирішення цих проблем Львівською Державною адміністрацією була розроблена «Концепція децентралізації туризму» [6].



Ефективне управління розвитком туристичних дестинацій в Україні пов'язане з визначення їх оптимальної пропускної спроможності. Важливим є недопущення перенасичення туристичної дестинації надмірними туристичними потоками, що може впливати на зростання фізичного забруднення території та зростання кількості відходів; змінами у візуальному сприйнятті дестинації; зменшенням унікальної атмосфери дестинацій та інше. В Україні може виникати перенасичення туристичних потоків у певних дестинаціях але лише в окремі сезони.

### Список використаних джерел:

1. Охріменко А.Г. Опанасюк Н.А. Перенасиченість дестинацій як сучасна тенденція розвитку туризму. *Ефективна економіка*. № 12. 2019. [http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12\\_2019/87.pdf](http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2019/87.pdf) (дата звернення: 24.03.2021).
2. Семенов В.Ф., Герасименко В.Г., Горбань Г.П., Богадьорова Л.М. Управління регіональним розвитком туризму. Одеса: Одеський державний економічний університет, 2011. 225 с.
3. A Practical Guide to Tourism Destination Management URL: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284412433>.
4. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. К.: КНТЕУ, 2009. 463 с.
5. Корж Н.В., Басюк Д.І. Управління туристичними дестинаціями: підручник. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
6. Божко Л.Д. Овертуризм: актуальність для України. URL: [https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2020konf/17\\_04\\_2020\\_compressed.pdf](https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2020konf/17_04_2020_compressed.pdf) (дата звернення: 24.03.2021).

НАУКОВОЕ ВИДАННЯ

**РОЗВИТОК СТАЛОГО ТУРИЗМУ:  
ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ  
ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО ТА  
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ**

*Збірник матеріалів  
круглого столу,  
присвяченого 100-річчю заснування  
Одеського національного економічного університету*

**19 квітня 2021 року**

**Відповідальна за випуск:**

к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу  
Одеського національного економічного університету

**Галасюк С. С.**

ОДЕСА – 2021